

Lönestatistisk årsbok 2003

 **Sveriges officiella statistik**

Statistiska centralbyrån
2004

Medlingsinstitutet

Lönestatistisk årsbok 2003

Statistical yearbook of salaries and wages 2003

Sveriges officiella statistik

Official Statistics of Sweden

Statistiska centralbyrån, Medlingsinstitutet 2004

Statistics Sweden, National Mediation Office 2004

Tidigare publiceringar/*Previous publications*

Lönestatistisk årsbok/
*Statistical yearbook of
salaries and wages
1992 – 2002*

Producent/*Producer*

SCB, Enheten för
lönestatistik
*Statistics Sweden,
Wage and salary statistics*

Adress/*Address*

701 89 Örebro
SE 701 89 Örebro, Sweden

Förfrågningar/*Further information*

Sofia Nilsson,
tel +46 19 17 65 86,
sofia.nilsson@scb.se
Staffan Brantingson,
tel +46 19 17 64 18,
staffan.brantingson@scb.se
Christina Eurén,
tel +46 8 545 292 40
christina.euren@mi.se

Omslag/*Cover*: Jan-Aage Haaland, SCB

Om du citerar ur denna publikation, var god uppge:

Källa: SCB, Lönestatistisk årsbok 2003

When quoting this publication, please cite:

Source: Statistical yearbook of salaries and wages 2003, Statistics Sweden

Printed in Sweden

SCB-tryck, Örebro 2004.10

ISSN 1401-2677

ISBN 91-618-1237-4

Förord

Lönestatistisk årsbok 2003, som publiceras i oktober 2004, avser data för 2003. Den ingår i en serie vars syfte är att årligen ge en översiktlig och jämförbar statistik om lönestrukturen för hela arbetsmarknaden.

Sedan 2001 är Medlingsinstitutet statistikansvarig myndighet och beställare av den officiella lönestatistiken. Institutets uppgift är att beställa statistik som på bästa sätt tillgodoser användarnas behov. Produktionsansvaret för den årliga lönestatistiken ligger liksom tidigare hos SCB.

För åren 1996-1999 publicerade SCB även boken *Kvinnors och mäns löner*. För att tillfredsställa efterfrågan på lönestatistik uppdelad efter kön har Lönestatistisk årsbok sedan 2000 års bok i stället utökats i detta avseende.

I denna publikation redovisas lönestatistik över arbetsmarknaden som helhet. Årsboken redovisar löner efter kön, region, utbildning, yrkesgrupp och ålder. Den innehåller även en utförlig presentation av de metoder med vilka statistiken är framställd.

De uppgifter som ligger till grund för denna publikation är hämtade från den lönestrukturstatistik som publicerades våren 2004.

Lönestatistisk årsbok 2003 har utarbetats av Karin Björklind, Staffan Brantingson, Margareta Carlson, Sofia Nilsson och Hanna Philipsson.

Preface

The Statistical yearbook of salaries and wages is an annual publication which presents data of the structure of salaries for the whole labour market.

The intention is to present statistics for all sectors (the primary local authorities, the county councils, the central government and private sectors) and to report salaries for all employees.

The publication reports salaries by sex, region, education, occupational group, and age. It also includes a detailed documentation of the methods by which the statistics are produced.

Statistical yearbook of salaries and wages 2003 was produced by Karin Björklind, Staffan Brantingson, Margareta Carlson, Sofia Nilsson och Hanna Philipsson.

Stockholm i oktober 2004

Anders Lindström
Generaldirektör/*Director General*
Medlingsinstitutet/*National*
Mediation Office

Svante Öberg
Generaldirektör/*Director General*
Statistiska centralbyrån/
Statistics Sweden

Innehållsförteckning

- 3 Förord**
Preface
- 7 Sammanfattning**
Summary
- 8 Summary**
English summary
- 9 Inledning**
Introduction
- 10 Lön eller inkomst?**
Salary/wage or income?
- 11 Viktigt att veta om uppläggning och genomförande**
Important things to know about organisation and implementation
- 12 Faktorer som påverkar lönen**
Factors affecting the salary
- 13 Arbetsmarknadens lönestruktur**
Salary structure of the labour market
- 13 Lönespridning**
Salary dispersion
- 14 Lön efter sektor**
Salary by sector
- 19 Lön efter region**
Salary by region
- 23 Lön efter utbildning**
Salary by education
- 26 Val av yrke efter utbildning**
Choice of occupation by education
- 27 Lön efter yrke**
Salary by occupation
- 33 Lön efter kön**
Salary by sex

38 Tabeller

Tables

- 39 1a. Lönespridning efter sektor 2003
Salary dispersion by sector 2003
- 1b. Tidsserie över lönespridning efter sektor 1992-2003
Time serie of salary dispersion by sector 1992-2003
- 42 2. Genomsnittlig månadslön efter ålder, utbildningsnivå och kön 2003
Average monthly salary by age, level of education, and sex 2003
- 49 3. Genomsnittlig månadslön efter utbildningsinriktning, utbildningsnivå och kön 2003
Average monthly salary by field of education, level of education, and sex 2003
- 56 4. Genomsnittlig månadslön efter region, utbildningsnivå och kön 2003
Average monthly salary by region, level of education, and sex 2003
- 63 5. Lönespridning efter utbildningsnivå, ålder och kön 2003
Salary dispersion by level of education, age, and sex 2003
- 73 6. Genomsnittlig månadslön och kompletterande information efter utbildning inom samtliga sektorer 2003
Average monthly salary and additional information by education in all sectors 2003
- 81 7. Genomsnittlig månadslön och konfidensintervall efter yrkesgrupp 2003
Average monthly salary and confidence interval by occupational group 2003
- 104 8. Genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp, utbildningsnivå och kön 2003
Average monthly salary by occupational group, level of education, and sex 2003
- 143 9. Genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp, ålder och kön 2003
Average monthly salary by occupational group, age, and sex 2003
- 182 10. Genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp, region och kön 2003
Average monthly salary by occupational group, region, and sex 2003
- 199 11. Lönespridning och genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp och kön 2003
Salary dispersion and average monthly salary by occupational group and sex 2003
- 221 12. Genomsnittlig månadslön och kompletterande information efter yrkesgrupp 2003
Average monthly salary and additional information by occupational group 2003
- 243 13a. Tidsserie över genomsnittlig månadslön efter sektor 1992-2003
Time serie of average monthly salary by sector 1992-2003
- 13b. Tidsserie över kvinnors lön i procent av mäns lön efter sektor 1992-2003
Time serie of women's salary as a percentage of men's salary by sector 1992-2003

246 **Uppläggning och genomförande**

Organisation and implementation

246 **Statistiska storheter**

Statistical quantities

246 **Objekt och population**

Object and population

247 **Spridningsvariabler**

Dispersion variables

251 **Målvariabel**

Target variable

253 **Statistiska mått**

Statistical measures

254 **Mättidpunkt/mätperiod**

Time of measurement/period of measurement

255 **Jämförbarhet över tiden**

Comparability over time

256 **Undersökningsmetod**

Method used in the survey

257 **Undersökningens tillförlitlighet**

Reliability of the survey

262 **List of terms**

List of terms

268 **Förteckning över yrkesgrupper enligt Standard för svensk yrkesklassificering 1996 (SSYK), MIS 1998:3**

List of occupational groups in accordance with the Swedish Standard Classification of Occupations 1996 (SSYK), MIS 1998:3

271 **Källor**

Sources

Sammanfattning

Den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda år 2003 är 22 800 kronor. Kvinnornas genomsnittliga månadslön uppgår till 20 700 kronor och männens till 24 800 kronor.

Medianlönen för samtliga anställda är 20 300 kronor. För kvinnorna är medianlönen 19 200 kronor och för männen 21 700 kronor.

Inom offentlig sektor är den genomsnittliga månadslönen 21 500 kronor och inom privat sektor 23 400 kronor.

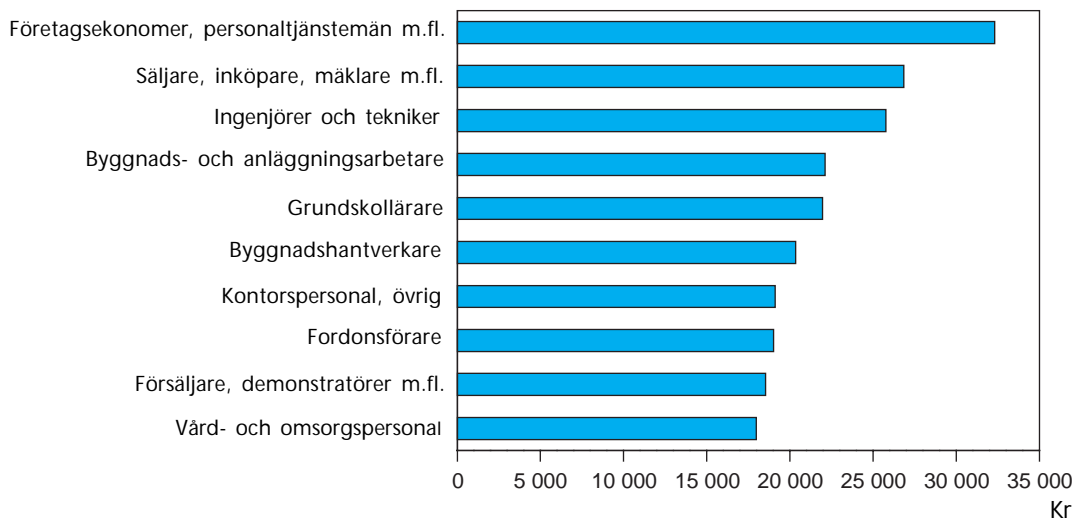
Anställda med förgymnasial utbildning har en genomsnittlig månadslön på 19 800 kronor. De med gymnasial utbildning har 20 700 kronor och de med eftergymnasial utbildning 27 000 kronor.

I Stockholmsregionen är den genomsnittliga månadslönen högst. Där är den genomsnittliga månadslönen 25 900 kronor jämfört med 22 800 kronor i hela landet eller 21 000 i regionen Småland med öarna där den genomsnittliga månadslönen är lägst.

Den genomsnittliga månadslönen för anställda i åldrarna 18–24 år är 17 200 kronor. Anställda i åldrarna 25–39 år har 22 200 kronor och de mellan 40 och 64 år har 24 000 kronor.

I diagram 1 redovisas genomsnittlig månadslön för de tio största yrkesgrupperna. I dessa tio grupper återfinns 39 procent av det totala antalet anställda på arbetsmarknaden. Den största yrkesgruppen är "vård- och omsorgspersonal". I den gruppen återfinns 436 700 anställda, vilket motsvarar 12 procent av det totala antalet anställda på arbetsmarknaden. Av dessa är 88 procent kvinnor. Den genomsnittliga månadslönen i denna grupp är 18 000 kronor.

Diagram 1. Genomsnittlig månadslön för de största yrkesgrupperna 2003



Summary

This book presents findings on salaries throughout the Swedish economy. The data have been taken from five different sources. Three of these pertain to the public sector and are total surveys. The other two sources are based on enterprise surveys covering the private sector. The reporting period differs between different sources.

The average monthly salary for all employees is SEK 22 800. Female salary is on average SEK 20 700 per month and male salaries average SEK 24 800 per month.

The median monthly salary for all employees is SEK 20 300. For women the median is SEK 19 200 and for men SEK 21 700.

The average monthly salary in the public sector is SEK 21 500, while the average for the private sector is SEK 23 400.

Employees with elementary school education received an average monthly salary of SEK 19 800. The average monthly salary for employees who had completed upper secondary education is SEK 20 700 and employees with postgraduate education averaged SEK 27 000 per month.

The largest occupational group consists of personal care and related workers. About 436 700 employees belong to this group, which corresponds to 12 per cent of total employment. The average monthly salary for this group is SEK 18 000.

Inledning

Syftet med denna publikation är att ge en översiktlig bild av lönestrukturen på hela arbetsmarknaden.

För den enskilde har lönen stor betydelse för inkomsten och levnadsförhållandena. Det finns därför ett stort allmänintresse av information om löner: lönenivå, löneutveckling, lönespridning och lönestruktur.

För att förklara variation i individuell lön eller variation mellan grupper används olika förklaringsfaktorer. Yrke är den faktor som har högst förklaringsvärde för löneskillnader mellan personer. En annan viktig faktor är utbildning. Även faktorn ålder har fått stort utrymme, eftersom den samvarierar med yrkeserfarenhet, något som anses påverka produktiviteten, och därmed lönen, positivt.

I boken beskrivs även löneskillnader mellan kvinnor och män. För att göra detta används faktorer som bidrar till att förklara skillnader mellan kvinnors och mäns lön. Kvinnor och män väljer t. ex. ofta olika utbildningsinriktningar, vilket leder fram till skilda yrken som återfinns inom olika sektorer på arbetsmarknaden.

För att spegla könsuppdelningen på arbetsmarknaden används således faktorer som utbildning, yrke och sektor. I vilken grad löneskillnaderna beror på diskriminering framgår inte av statistiken. För att svara på den frågan krävs en noggrannare analys av materialet, där diskriminering kan vara en av flera tänkbara orsaker till löneskillnader.

Publikationen kan användas som underlag för beslut av arbetsmarknadens aktörer samt för utredningsarbete och forskning. Statistiken kan även användas som utvärderings- och planeringsunderlag för t.ex. lönestrukturanalyser och lönejämförelser mellan olika grupper på arbetsmarknaden, t.ex. kvinnor och män.

Den årliga lönestrukturstatistiken som produceras av SCB på uppdrag av Medlingsinstitutet skall vara objektiv och allmäninformativ. Huvudsakliga användare är ekonomiska bedömare, allmänheten och massmedia, företag och organisationer - även internationella genom Eurostat - samt användare av jämställdhetsstatistik och forskare.

Lön eller inkomst?

Vad tjänar du? Ja, vad menar man med tjänar? Är det lönen som du får varje månad eller är det din inkomst under förra året? I dagligt tal används ofta lön och inkomst som synonyma uttryck, men i statistiken är det två helt skilda begrepp. Det är dock vanligt att begreppen blandas ihop.

Vad är då skillnaden?

Lön är ersättningen man får för utfört arbete. Den uttrycks för en given tidsenhet, t.ex. kronor per timme eller månad. I statistiken redovisas lönen ofta som månadslön, som t.ex. i denna bok. Då har tim- och deltidslöner räknats om till heltidslöner för att bli jämförbara.

Inkomst är ett vidare begrepp än lön. Förutom inkomst av arbete ingår även bl.a. kapitalinkomster och transfereringar som bostadsbidrag, föräldrapenning och studiemedel. Inkomsten påverkas även av om en person arbetar hel-/deltid, övertid eller är frånvarande. Inkomster redovisas oftast i form av årsinkomst och används för att bl.a. analysera fördelningspolitiska frågor.

Sammanfattningsvis resulterar detta i att skillnaden mellan lön och inkomst, för en person, kan vara mycket stor. Exempelvis kan en person som går ner från heltids- till halvtidstjänstgöring få en kraftigt reducerad inkomst medan lönen per tidsenhet inte påverkas. Detta är speciellt viktigt i sammanhang där jämförelser görs mellan kvinnor och män, då graden av deltidstjänstgöring, frånvaro, övertid etc. skiljer sig mellan könen. Detta är faktorer som påverkar inkomsten mycket men däremot inte lönen. På grund av ovanstående faktorer är löneskillnaderna mellan kvinnor och män mindre än inkomstskillnaderna.

Exempel:

Adam och Eva har båda 100 kr/timme i lön. Trots att de har exakt samma lön kan inkomsterna skilja sig en hel del.

Adam arbetar heltid (165 timmar/månad) = $100 \cdot 165 = 16\,500$ kr.
Dessutom arbetar han övertid och får 1 400 kr. extra för det.
Löneinkomst: $16\,500 + 1\,400 = 17\,900$ kr.

Eva arbetar deltid (80 timmar/månad) = $100 \cdot 80 = 8\,000$ kr.
Är sjukskriven en dag, karensdagsavdrag 400 kr.
Vård av sjukt barn, avdrag 800 kr.
Löneinkomst: $8\,000 - 400 - 800 = 6\,800$ kr.

Viktigt att veta om uppläggning och genomförande

Årsboken är en sammanställning av de årliga löneundersökningarna för primärkommunal, landstingskommunal, statlig och privat sektor. Undersökningen avseende privat sektor är uppdelad på arbetare respektive tjänstemän, men här redovisas de tillsammans.

Undersökningarna för *offentlig sektor* är totalundersökningar

Undersökningen för *privat sektor* är en urvalsundersökning

Vid en urvalsundersökning skattas undersökningspopulationens variabler utifrån stickprovet. Skattningar är alltid behäftade med en viss osäkerhet. Då offentlig sektor är totalundersökt är osäkerheten i uppgifterna klart lägre än i privat sektor.

Alla redovisade löner är uppräknade till att avse heltid

Arbetarnas lön presenteras av tradition som lön per timme. För att uppnå jämförbarhet med löneuppgifterna för tjänstemän och övriga löntagare, räknas lönerna för arbetare om till heltidsmånadslöner genom att timlönen multipliceras med ordinarie antal timmar per månad.

För deltidsanställda räknas lönen per individ om till att motsvara heltid med hjälp av tjänstgöringens omfattning. På liknande sätt räknas timlönen för timanställda upp till en lön motsvarande heltid.

Faktorer som påverkar lönen

I figur 1 visas en schematisk modell över viktiga förklarande faktorer i lönebildningsprocessen. Individens egenskaper, yrke och företag är faktorer som har stor inverkan på den individuella löns storlek. I anslutning till var och en av dessa har ytterligare ett antal faktorer specificerats. I boken redovisas lön efter några av de viktigaste av dessa faktorer t.ex. utbildning, yrke och ålder. På sidorna 13–36 finns en kort beskrivning av hur dessa faktorer påverkar lönen.

Figur 1. Schematisk modell över lönepåverkande faktorer

